

طراحی نقشه‌های مفهومی

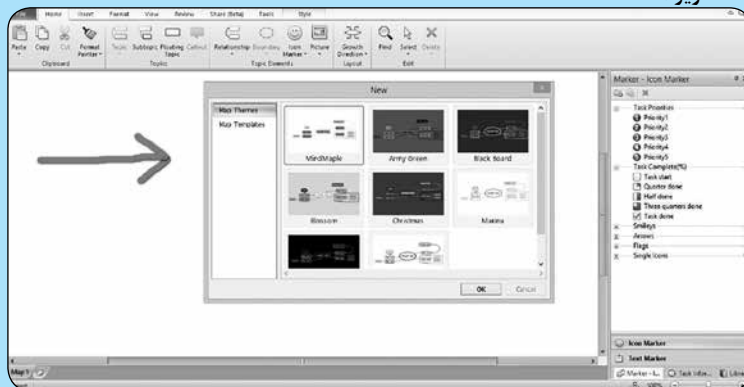
مصطفی سهرابلو
دبیر علوم تجربی

اشاره

استفاده از نقشه‌های مفهومی متنوع در آموزش مباحث درس مطالعات اجتماعی، نقش زیادی در سازمان‌دهی بهتر مطالب و مفاهیم توسط معلم برای تسهیل یادگیری دانش‌آموزان خواهد داشت. با توجه به نقش مؤثر نرم‌افزارهای آموزشی و کاربردی در فرایند یادگیری و با توجه به مبانی سند تحول بنیادین از جمله راهبرد کلان: بهره‌مندی هوشمندانه از فناوری‌های نوین در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی مبتنی بر نظام معیار اسلامی (هدف‌های کلان ۱، ۲، ۳، ۴، ۵ و ۷)، در این نوشتار نحوه، طراحی آسان نقشه‌های مفهومی متنوع، تعاملی و خلاق به کمک یک نرم‌افزار مناسب ارائه شده است.

کلیدواژه‌ها: نرم‌افزار طراحی نقشه مفهومی، مطالعات اجتماعی، نقشه مفهومی خلاق، نقشه مفهومی تعاملی، خلاقیت

تصویر ۱.

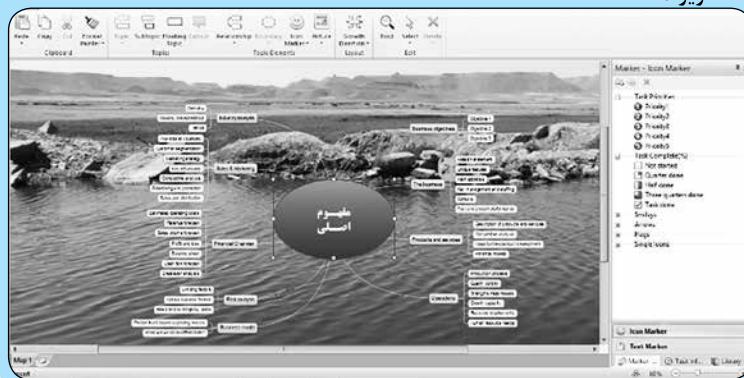
نرم‌افزار «مایند میل»^۲

طراحی نقشه‌های مفهومی به کمک این نرم‌افزار، نسبت به حالت‌های دیگر، از جمله روی کاغذ یا وایت برد، مزایای جدی دارد که در ادامه به این مزایا و ویژگی‌های آن اشاره می‌شود:

۱. در آغاز کار با برنامه، می‌توان از قالب‌ها و الگوهای آماده برنامه برای طراحی نقشه‌های مفهومی استفاده کرد که تنوع زیادی دارند و سپس مفاهیم را در آن نقشه‌ها تغییر داد و به کاربرد (تصویرهای

۱ و ۲)

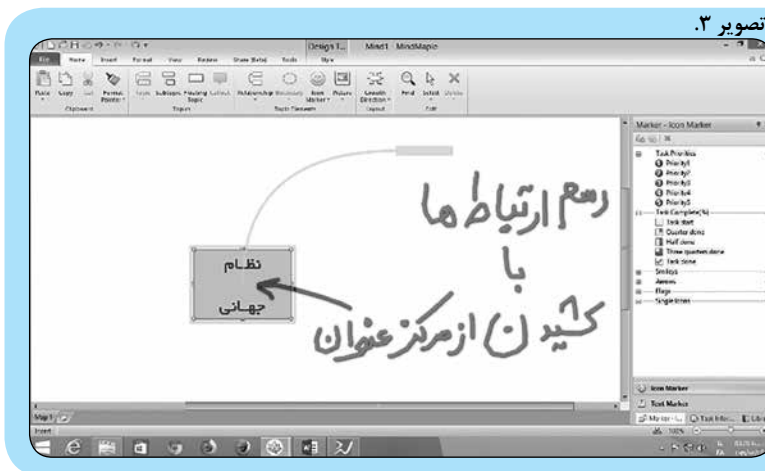
تصویر ۲.

درس مطالعات اجتماعی

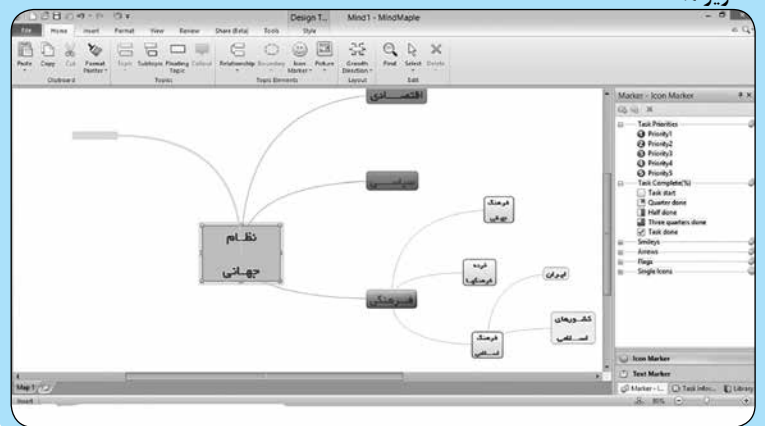
تصویر ۳.

برای نمونه در تصویر ۲، مفهوم اصلی مورد نظر در مرکز نقشه نوشته می شود و سپس بر اساس نیاز آن را تکمیل می کنند. ۲. ویژگی بسیار مهم نرم افزار این است که به آسانی و فقط با کلیک چپ می توان در هر نقطه از نقشه ارتباطات لازم را برای مفاهیم رسم کرد. برای مثال، در تصویر ۳ ابتدا یک قالب آماده نقشه مفهومی، را وارد می کنیم، و با از طریق زبانه «Insert» عنوان را در صفحه وارد می کنیم و سپس با کلیک چپ و با عمل کشیدن از مرکز هر عنوان (نظام جهانی)، ارتباطات لازم را برای نقشه مفهومی خود رسم می کنیم.

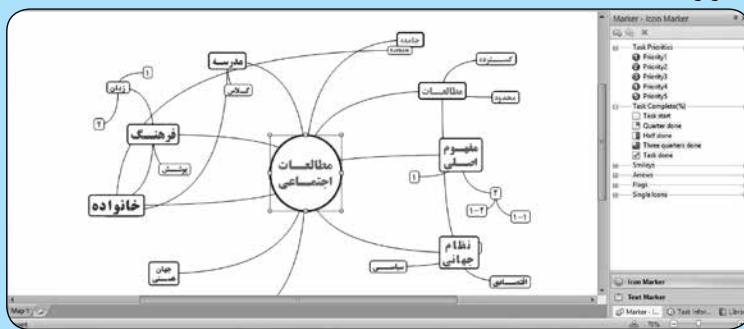
تصویر ۴.

بعد از نوشتن عنوان ها در نقشه مفهومی، می توان با کلیک راست روی عنوان ها تغییراتی مانند رنگ، اندازه قلم و... را اعمال کرد (تصویر ۴).

تصویر ۵.

در ترسیم تعداد نقشه‌های مفهومی و عنوان‌ها و زیر عنوان‌ها محدودیتی وجود ندارد (تصویر ۵).

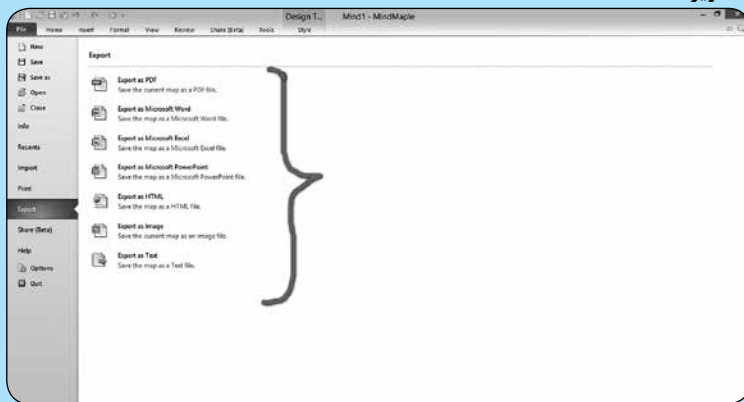
تصویر ۶.

۳. و اما قابلیتی که به طراحی نقشه‌های مفهومی تعاملی و خلاق کمک می‌کند، امکان افزودن انواع فایل‌ها به نقشه مفهومی مانند: تصویر، فیلم، نرم‌افزار، صدا، یادداشت و... است. این کار را می‌توان از طریق کلیک راست روی هر مفهوم و یا از طریق زبانه Insert در بالای صفحه انجام داد (تصویر ۶).

تصویر ۷.

بنابراین در هر بخش که فایل‌های فیلم، نرم‌افزار و... وجود دارند، با انتخاب آن‌ها روی نقشه مفهومی قابل مشاهده هستند. در پایان هم می‌توان از نقشه‌های مفهومی طراحی شده، در فرمت‌های متفاوت خروجی گرفت و استفاده کرد (تصویر ۷).

پی‌نوشت‌ها

۱. سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی، آذر ماه ۱۳۹۰.

2. MindMaple

توجه: دسترسی به نرم‌افزار مذکور از روش‌های زیر به آسانی امکان‌پذیر می‌باشد:

۱. ایمیل نگارنده

mus.sa۹۲@yahoo.com

۲. سایت محتواها و نرم‌افزارهای آموزشی و کاربردی

www.amuzeshikarbordi.sellfile.ir

جمع‌بندی

نرم‌افزار معرفی شده در این مقاله، با داشتن امکانات و ابزارهای متنوع و تعاملی، از جمله آسانی طراحی، امکان افزودن فایل‌های آموزشی فیلم، نرم‌افزار، تصویر و...، قالب‌های آماده، امکان تغییر نقشه مفهومی در هر لحظه، و...، به طراحی و ایجاد نقشه‌های مفهومی تعاملی و خلاق توسط معلم و دانش‌آموزان برای آموزش و یادگیری درس مطالعات اجتماعی کمک می‌کند.